

Lær dit barn lykken ved at læse

ALISON DAVID

HÅNDBOG FOR FORÆLDRE

Lær dit barn lykken ved at læse

ALISON DAVID

HÅNDBOG FOR FORÆLDRE

På dansk ved Randi Bjerre Høfring

TAK TIL

Dr. Amanda Gummer, David Reedy og dr. Aric Sigman for gode råd og bemærkninger. Tak til elever, lærere og personale på Wendell Park School, Shepherd's Bush, London W12, elever og personale på Woodside High School, Wood Green, London N22 og Twyford C of E High School, Acton, London W3, alle de mange forældre og børn, jeg har talt med – tak for, at I delte jeres følelser så åbenhjertigt. Tak til Rebecca Ironside og holdet på SPA Future Thinking, til Reeta Bhatiani, Cally Poplak og Rob McMenemy for al jeres støtte, og sidst, men ikke mindst, Martin og Miranda – jeg kunne ikke have gjort det uden jer!

LÆR DIT BARN LYKKEN VED AT LÆSE

er oversat fra svensk af Randi Bjerre Høfring efter

Help Your Child Love Reading

Originally published in Great Britain by Egmont UK Limited

Copyright © 2014 Alison David

Published by agreement with Egmont UK Limited

Cover design from Help Your Child Love Reading by Alison David.

Cover design copyright © 2014 Egmont UK Limited.

Published by Egmont UK Ltd and used with permission

Dansk udgave: © 2016 Forlaget Alvilda, København

Grafisk tilrettelægning: MilleArtDesign

Dansk konsulent på anbefalede børne- og ungdomsbøger: Johanne Elvers Madsen,
master i børnelitteratur og børnebiblioteker på Gentofte Hovedbibliotek

Bogen er sat med Times New Roman PS, Palatino og Univers

1. udgave, 1. oplag

Trykt 2016 af Nørhaven, Danmark

ISBN 9788771651300

www.alvilda.dk

Til Louis og Ibe, I inspirerer mig begge.

Til mor, for at sende mig ud på rejse i læsningens verden.

INDHOLD

INDLEDNING	9
1. SKÆRMTID: FIND BALANCEN	25
2. FØR SKOLEN: 0-5 ÅR	39
3. DE FØRSTE ÅR I SKOLEN: 6-7 ÅR	63
4. LÆS LØS: 8-11 ÅR	101
5. HOLD FAST I LÆSNINGEN: 12-16 ÅR	132
BOGREOL	168

INDLEDNING

EKSPERTERNE SIGER

Børn, der læser for deres egen fornøjelses skyld, er ikke alene bedre til deres modersmål, de er også bedre til matematik. Børn, der læser for deres egen fornøjelses skyld, gør hurtigere fremskridt. Læsning for egen fornøjelses skyld skaber større ordforråd og gør barnet i stand til at forstå og indarbejde nye begreber.

Dr. Alice Sullivan, Institute of Education, University of London

Jeg er af den overbevisning, at lykken ved at læse for sin egen fornøjelses skyld er en af de største gaver, man som forælder kan give sit barn. Det er en gave, der varer livet ud. Jeg brænder for at tilskynde børn til at læse med glæde. Dette er en bog til forældre, som også ønsker at give deres børn den oplevelse.

Alle ved, at læsning er grundlaget for læring og uddannelse, men det er mindre kendt, at et barns læsning for egen fornøjelses skyld er den største enkeltstående indikator på, om han eller hun kan forventes at få succes senere i livet – meget mere end forældrenes uddannelsesmæssige baggrund eller sociale status (se side 81). Det er også en fantastisk måde for en mor eller far til at etablere en tæt samhørighed med deres barn. Fortællingens magi og den fælles oplevelse ved at læse sammen i de tidlige år følger med hele vejen op gennem barndommen og videre.

Både gennem mit arbejde og som mor har jeg lært meget om at hjælpe børn til at elske at læse. Min søn Louis er nu teenager, og vi har indtil videre læst hundredvis af bøger sammen. Jeg kan oprigtigt sige, at læsning for og sammen med ham er noget af det, vi har haft mest fornøjelse og glæde af at gøre sammen. Jeg har set Louis trives, vokse og blomstre under indflydelse af læsningen. Jeg har brugt meget tid på at tilskynde ham – såvel som min nevø og niece og venners børn – til at læse.

Jeg arbejder for Egmont, et engelsk forlag, der udgiver børnebøger og blade, og mit job består blandt andet i at researche og interviewe børn og deres forældre for at forstå, hvad der tilskynder, og hvad der hindrer læsning. Jeg vil gerne forstå, hvorfor og hvordan børns læsning trives i nogle familier, til trods for hverdagens vrimmel af forstyrrelser, og hvorfor det har svære kår i andre familier. Jeg arbejder også med skoler, hvor jeg får lærernes vurdering af, hvordan det at læse for sin egen fornøjelses skyld kan styrkes i hjemmet og i skolen. Jeg besøger tit de mindre klasser, både i forbindelse med mit job og som frivillig, for at høre børnene læse højt. I begge tilfælde kan jeg altid se den magi, som fornøjelseslæsning fører med sig, og det enorme tomrum, det efterlader hos de børn, der ikke oplever det. Så jeg skriver denne bog for at dele min viden om, hvordan man hjælper børn til at elske at læse for fornøjelsens skyld, og for at forklare, hvorfor det er så vigtigt, at de gør det.

Før jeg går i gang med at beskrive nogle af de grundlæggende forhold ved læsning i barndommen, har jeg nogle spørgsmål til dig.

- Sørger du for, at der er noget stilletid derhjemme, og har du en fast rytme omkring dit barns lystlæsning?
- Læser du regelmæssigt for og med dit barn?

- Er der alle mulige slags bøger og andet læsestof som f.eks. magasiner hjemme hos jer – og står de fremme og er lette at få fat på?
- Har du regler for, hvor meget skærmtid dit barn må få?
- Ser dit barn dig læse for din egen fornøjelses skyld, og viser du tydeligt, at du også bruger tid på andet end at sidde foran skærmen?

Hvis du har svaret nej til nogle af disse spørgsmål, så læs videre! (Og bare rolig – du er ikke alene).

Sådan er bogen opbygget

Lær dit barn lykken ved at læse indeholder gode råd om læsning fra børnenes første år og hele vejen op til teenageårene, så ligegyldigt hvilken alder dit barn har, når du tager bogen i brug, vil du finde masser af hjælp og ideer. Men jo tidligere du kommer i gang med at anspore kærligheden til læsning, jo bedre. På den måde får dit barn længst mulig tid til at vokse op med læsning og til at lade glæden ved det slå rod og blive en del af hans eller hendes liv. Selv om kapitlerne er opdelt efter alder, er de udelukkende retningsgivende. Det kan ikke understreges kraftigt nok, at alle børn er forskellige, at de udvikler sig i forskellige tempi, og at man ikke kan tale om et typisk barn. Så hvis dit barn endnu ikke er på det læsestadiet, som jeg taler om, så tag det roligt, lad være med at blive bekymret og lad være med at presse dit barn. Bare nyd tiden, I har sammen, når I læser. Resten skal nok komme hen ad vejen.

Hvert kapitel indeholder råd om læsevaner, hvordan et læsende hjem bør se ud, hvordan du læser højt for og med dit barn, en liste med råd om, hvad man skal og *ikke* skal, og nogle generelle punkter om de

udviklingsstadier i barndommen, der er kendetegnende for aldersgruppen. Alt dette bygger på min research hos familier og skoler såvel som min personlige erfaring. Der er også bemærkninger fra tre eksperter: David Reedy, generalsekretær i United Kingdom Literary Association og ekspert i læsekompetencer, dr. Amanda Gummer, forsker i psykologi ved University of London og ekspert i børns udvikling, og dr. Aric Sigman, biolog og psykolog, der arbejder med at gøre børn, forældre og læger opmærksomme på den påvirkning, som de elektroniske medier og skærmafængighed har.

Hvorfor er det vigtigt at læse for sin egen fornøjelses skyld?

Denne bog handler ikke om det akademiske krav til at læse – det er der så godt som ingen diskussion om (eller det burde der i det mindste ikke være). Denne bog handler om at skabe en livslang kærlighed til læsning for fornøjelsens skyld, fordi læsning frem for alt giver børn så mange vidunderlige ting: opmuntring og bekræftelse, selvtillid og sikkerhed, afslapning, glæde og sjov. Den giver næring til deres forestillingsevne, lærer dem empati og forbedrer endda deres sovevaner. Og læsning er en virkelig vigtig del af familielivet. Den skaber en forbindelse mellem dig og dit barn, der strækker sig fra en ganske tidlig alder og op til teenageårene og videre frem. Den giver en stærk samhørighed i jeres forhold, og den bringer jer tættere på hinanden, når I deler læsning og historier. Den medvirker til at skabe varige familiebånd og skaber fælles historier og oplevelser, som er særegne for jeres familie.

EKSPERTERNE SIGER

Familier, der læser, har flere muligheder for at diskutere, udvikle empati og samhørighed. Evnen til at læse styrker også børnenes selvtillid, fordi de er i stand til på egen hånd at tilegne sig viden om næsten alt, når først de har lært at læse.

Dr. Amanda Gummer, ekspert i børns udvikling

Barndommen er fattigere uden læsning: Børn går glip af en af livets store glæder og de enorme fordele, som læsning kan give. Jeg talte med en hjælpelærer, der arbejder med børn, som ikke har gode liv – hun opsummerer på glimrende vis, hvad læsning kan gøre:

“ Jeg arbejder individuelt med de børn, der virkelig kæmper med at læse. Jeg bruger ekstra tid sammen med dem for at støtte deres læring, og efterfølgende læser jeg ofte for dem. Der er en bestemt dreng, som jeg aldrig glemmer. Han var 14 år og et ‘problembarn’, altid ude på ballade, aggressiv, kunne knap nok læse selv og var på mange måder underprivilegeret. Over en længere periode læste jeg *Alex Rider*-serien med ham, og han elskede den. En dag, da jeg læste højt for ham, lænede denne vanskelige dreng sig ind mod mig og lagde sit hoved på min skulder. Det gjorde mig så trist til mode. Vi må ikke røre, og slet, slet ikke kramme eleverne, men han trængte så meget til det. Det fik mig til at forstå, at læsning handler om så meget mere end bare selve historien. ”

Caroline, hjælpelærer

EKSPERTERNE SIGER

Når børn og unge er optagede af læsning, lærer de ting af afgørende betydning, der vil komme dem til gavn resten af livet. De lærer, at læsning er berigende, og at man læser med forskellige formål for øje. Nogle gange kan det være slidsomt, men børnene forstår efterhånden, at hvis de holder fast, er det berigende og tilfredsstillende. Den oplevelse gælder alle slags læsestof, inklusive romaner, lyrik og fagbøger til de yngste læsere.

David Reedy, ekspert i læsekompetencer

Med alle disse kvaliteter skulle man tro, at læsning var vidt udbredt. Og alligevel har jeg gennem mit arbejde og mine observationer set

børn fra hele det sociale spektrum, der ikke får disse fordele, og det gør mig oprigtigt ked af det. Jeg håber, at denne bog vil medvirke til at ændre på det.

Hvorfor læser børn ikke bare?

Der er mange årsager til, at børns læsning har det svært. Læsning var før i tiden en fast bestanddel af folks underholdning og fritid, men er blevet presset af et hektisk familieliv og noget så simpelt som mangel på tid. Der er blevet lagt for stor vægt på læsning som en færdighed og ikke som en fornøjelse, og den er kommet til kort i sammenligningen med skinnende nye gadgets, udstyr og skærmtid i al almindelighed.

Aldersspændet, som denne bog dækker over, omfatter naturligvis hele barndommen, så kravene og forstyrrelserne varierer meget alt efter dit barns alder. I årene inden skolen har du meget mere kontrol over, hvad dit barn beskæftiger sig med. Når skolen begynder, vil kravene til fritidsaktiviteter efter skoletid, klubber, hjemmearbejde og ønsket om at være sammen med venner alt sammen få indflydelse på den tid, som I har sammen, og den tid, som dit barn har til sin egen læsning.

Og alt imens styrer teknologien nu om dage så meget af den tid, der er til rådighed. 2-årige børn skriver (endnu!) ikke sms'er til deres venner, men det kan meget vel tænkes, at de spiller spil på en mobiltelefon. Teenagere kommunikerer med deres venner og spiller på deres mobiltelefoner. Gennem hele bogen kommer jeg med specifikke alders- og udviklingsafstemte råd omkring, hvordan du uanset hverdagens krav kan frigøre tid, så du kan hjælpe dit barn med at lære at nyde at læse.

En af de ting, som jeg hyppigst hører fra forældre, er, at de ville ønske, at deres børn læste mere for fornøjelsens skyld, eller læste mere end de gør. De lyder ofte, som om de tror, at slaget er tabt, og der intet er at stille op. Men det er faktisk muligt at ændre din families og dit barns vaner. Du må bare engagere dig direkte for at få det til at ske. Problemet er, at vi lever i en meget krævende verden, hvor tid og energi regelmæssigt bliver tappet. Som forældre er det os, der holder hele møllen i gang, og vi er under konstant pres, mens vi jonglerer arbejdsliv og hjemmeliv, får børnene op og i skole, koncentrerer os om vores arbejde, børnenes behov, måltider og rent tøj, holder en vis grad af orden i hjemmet og sørger for, at der bliver lavet lektier. Mange forældre har fortalt mig, at de føler sig overvældede. Hver dag at skulle finde tid til deres barns læsning, ud over lektierne, er endnu en opgave oven i alle de andre.

Fortvivl ikke, hvis dette lyder som dit liv. Jeg er glad for at kunne fortælle dig, at det ikke er svært at finde tid til læsning, og det er under ingen omstændigheder endnu en sur pligt. Tværtimod er det en stor glæde for dig og dit barn. I vil værdsætte den tid, som I får sammen.

EKSPERTERNE SIGER

Højt læsning kan være en måde at slappe af på før sengetid og fremmer muligvis en mere rolig, ubesværet søvn, så tiden er givet godt ud. Og børn har enormt udbytte af at have dig for sig selv et stykke tid, også selv om det bare er i 10 minutter.

Dr. Amanda Gummer

Et af mine seneste forskningsprojekter var en helt enkel opgave for familier med børn i de små klasser. Forsøget løb hen over en sommerferie, hvor jeg bad forældrene om at forpligte sig til at læse med eller for deres barn mindst 10 minutter hver dag. Resulta-

terne var forbløffende! I næsten alle tilfælde blev der læst mere, og entusiasmen omkring læsning steg markant. Den melding, jeg fik fra Tariq (8 år), da han var tilbage i skole efter ferien, var typisk for stort set alle børnene: ”Jeg vil gerne læse mere og mere hver dag. Jeg elsker at læse sammen med min mor og far.” En mor fortalte mig, at hendes datter før projektet ikke læste særlig meget for sin egen fornøjelses skyld. Tiden var det største problem, og manglen på faste læsevaner forværrede det. Moren havde meget dårlig samvittighed. Efter at ferien var slut, sagde Rose (6 år) ganske enkelt: ”Jeg nød det. Jeg var glad og spændt. Når min mor var færdig med at læse, bad jeg hende om at læse mere.” Og det eneste, der skulle til for at sætte gang i denne udvikling, var 10 minutters højtlesning hver dag.

Det skal du gøre

I bogen her vil du finde masser af ideer og tips til, hvordan du læser for og med dit barn, hvordan du gør hjemmet til et ’læsende hjem’ og så videre. Jeg vil blot kort nævne de grundlæggende elementer, der understøtter hele ’projektet’ med at gøre dit barn til læser for livet.

Forpligt dig

Først må du forpligte dig til at engagere dig og forblive engageret, formentlig i længere tid end du tror. Der er ingen hurtige løsninger. Du må være fælles om læsningen med dit barn eller dine børn og blive ved med at opmuntre dem langt op i teenageårene og skabe et godt og rigt miljø, for at lystlæsningen trives.

Lad være med at presse dit barn

Hele ideen med at læse for fornøjelsens skyld er, at det skal være en fornøjelse. Lad være med at bekymre dig om det niveau, som

dit barn læser på, eller om emnet eller materialet eller platformen – det vigtigste er, at de læser. Jeg har oplevet mange familier, hvor læsning til skolen får fortrinsret. I de yngste klasser taler forældrene om at læse lektier og fokuserer på, at deres barn bliver bedre og bedre til at læse. Jeg har også oplevet mange familier, hvor der i meget mindre grad er tid til godnathistorie – hvis ikke den springes helt over – fordi den bliver erstattet af, at barnet skal træne læsning til skolen. Det er naturligvis af afgørende betydning, at vores børn lærer at læse. Vi lever i en konkurrencepræget verden, og de må kunne læse for at klare sig godt i skolen. Men hvis ikke vi passer på, kan vi give dem indtryk af, at læsning er noget, de er nødt til at gøre, at det er en pligt, at det bare er lektier. De kan ende med at forbinde det med noget, der ikke er spor sjovt. Hvis børn føler sig pressede, kan de let miste interessen for læsning.

EKSPERTERNE SIGER

En af de bedste måder til at tage presset af på er ved at lade børnene se, at du læser, og tale med dem om en spændende bog, som du har læst for nylig. Børn lærer ved at efterligne, og du er dit barns forbillede for 'normal', så hvis du læser for fornøjelsens skyld, vil børnene se det som helt naturligt at læse, mens de vokser op.

Dr. Amanda Gummer

Tro ikke, at når de kan læse, så læser de

Der er en udbredt tro på, at når først et barn kan læse, så læser det. Det er ikke tilfældet! Det er helt enkelt således, at mange børn ikke har lyst til at læse, fordi de ikke forbinder det med noget behageligt. At få dit barn til at læse for fornøjelsens skyld kræver meget mere end at få barnet hen til det punkt, hvor han eller hun kan læse selv, og din rolle i dette er meget, meget vigtig. Lad skolen tage føringen på at lære børnene at læse, og støt skolen i dette arbejde ved at lytte til dit barn, når han eller hun læser i skolebøgerne.

Men du bør hovedsagelig koncentrere dig om at skabe glæde ved læsning. Hvis fokus er på lykken ved det, og børnene efterhånden lærer at elske det, skal resten nok komme. Så vil du sammen med skolen have skabt en læser.

“Børn, som bliver støttet af forældrene og læser for deres egen fornøjelses skyld, har et meget større ordforråd, og deres argumentation er langt bedre udviklet end hos de børn, der ikke bliver støttet. De lærer hurtigere end de børn, der ikke lystlæser.”

Indskolingslærer fra East Midlands

Genindfør stilletid

Vores børns liv mangler i påfaldende grad stilletid, og det er naturligvis der, læsningen finder sted. Mangel på stilletid er formentlig en af de største udfordringer for børns egen læsning i dag, så skab tid, hvor alle skærme er slukkede (også din egen!), og hvor forstyrrelser bliver holdt på et minimum.

Forstå nutidens børn

”Jeg forstår ikke, hvorfor mit barn ikke elsker at læse, for det holdt jeg selv så meget af,” hører jeg ofte fra forældre. Jeg kan med sikkerhed sige, at hvis du sammenligner din egen barndom med dit barns, kan du let se hvorfor: fritidsaktiviteter efter skole, lektier, adgang til underholdning alle døgnet vågne timer på konsoller, mobiler, bærbare, tablets og fjernsyn – alle disse ting vinder oftest over læsning.

Tænk tilbage på din egen barndom. Du kan nok huske, at teknologien har spillet en rolle, men hvor meget afhænger af, hvor gammel du er. I 1970'erne har din familie muligvis spillet tennis-spillet *Pong* på fjernsynet, i 1980'erne har du muligvis spillet *Space*

Invaders i spillehaller eller haft en Armstrad-computer. I løbet af 1990'erne og fremefter fik flere familier efterhånden hjemme-computere, og computerspil blev stadigt mere populære. Men uanset hvad du havde adgang til, er det klart, at der er endog særdeles meget mere af det i dit barns verden nu. Før i tiden havde du rigelig med tid, hvor der ikke var så meget at lave, og når du ikke havde noget særligt at foretage dig, fandt du en bog. Jeg tror, at der er temmelig stor sandsynlighed for, at mange voksne, der elsker at læse, simpelt hen begyndte på det, fordi de ikke havde andet at tage sig til. Det er ikke så mærkeligt, som det lyder: Læsning er bare en vane, og den har, som alle andre vaner, brug for tid til at blive indarbejdet.

EKSPERTERNE SIGER

I dag er der et fald i læsning af trykte bøger, blade osv. og en betydelig stigning i skærmtid. Man kan sige, at børn læser meget på skærmen – vejledninger, lektier, beskeder via de sociale medier – men det er læsningen af længere tekster, der falder. Med andre ord bøger, der bringer ideer i spil og udfolder dem over en række episoder eller afsnit. Børn må lære, at ikke al læsning kan klares i småbidder, men at der er glæde, formål og en dybere tilfredsstillelse i længere læseoplevelser.

David Reedy

Men tid er selvfølgelig den ene ting, som vores børn ikke har meget af, og skærmtid er den letteste og hurtigste løsning, når man begynder at kede sig. Vores børn har så lidt tid, hvor deres tanker og sind kan slappe af, at sandsynligheden for, at de læser en bog i 10 minutter eller en time, er langt mindre, end da vi voksede op. Læsning har brug for stilletid for at vokse. Eftersom tilværelsen i dag kun har meget lidt stilletid, må vi skabe den tid for vores børn. Så lad være med at arrangere aktiviteter efter skole hver dag – afsæt en dag eller to, hvor det er læsning, de kan glæde sig til.

Hjælp med at finde noget at læse

Det er vigtigt med meget læsestof at vælge imellem, hvis du vil hjælpe dit barn til at holde af at læse. Nye og spændende ting at læse opmuntrer, men problemet er, at selv om der er et stort udvalg af bøger at vælge imellem, får mange børn dem aldrig at se. Mange boghandlere fører kun de store navne og nye bøger, der har fået meget omtale. Bag alt dette finder man et enormt udvalg, som er tilgængelig rigtig mange steder. Kig ind på biblioteker og i antikvater og genbrugsbutikker; tal med lærere, venner, dine børns venner og deres forældre; eller gå på nettet og se på læsehjemmesider. Det vrimler vitterligt med gode og interessante ting at læse – det har boghandlerne ikke monopol på. Og husk, at al læsning er god læsning, så lad det omfatte tegneserier, blade, graphic novels, selv aviser, når børnene bliver ældre.

Efterhånden som dit barn begynder at interessere sig for særlige emner, kan du bruge dem som en vej ind til læsning. Alt, hvad de kan lide, kan bruges til at inspirere dem til at læse: fra interesser og hobbyer til yndlingsforfattere, som de kan vælge at læse mere af, over begejstring for en serie, de kan læse fra A til Å, til at læse bøger om oplevelser, de selv har haft, som f.eks. at være ude at flyve første gang eller deres første besøg hos tandlægen. Når først du begynder at tænke over alle de ting, som dit barn oplever og er involveret i, vil du finde inspiration til nyt læsestof.

Tænk over, hvad der inspirerer dit barn, og hvad han eller hun er god til. Ligeegyldigt hvad det er, kan du med sikkerhed finde noget indbydende at læse, som afspejler deres interesse. Dette vil motivere dem og inspirere dem til at læse. Interesser kommer og går naturligvis, men der er altid noget, der kan afspejle det, som børnene i øjeblikket er optaget og fascineret af. Her er nogle forslag til forskellige

slags læsestof til forskellige aldersgrupper. Listen her er kun toppen af isbjerget – der er masser af muligheder derude, både fiktion og faglitteratur, og også noget, som vil interessere selv det mest kræsne barn. Jeg håber, at det kan give dig nogle ideer. Alle bøger, der er nævnt her i den danske oversættelse, er danske eller kan fås på dansk.

- Hvis dit barn elsker at tegne, lægge puslespil eller kigge på kort, kan det være, han eller hun vil synes om bøger med kort, masser af illustrationer og pop-op-sider og røre-og-føle-elementer. En billedbog med flapper som Sussi Bechs *Spøgelser i Rundetårn* vil måske vække interesse hos de yngste, mens man kan forsøge med de klassiske *Tintin*-tegneserier til de lidt ældre eller Shaun Tans bøger, som for eksempel *Ankomsten*. Prøv børneatlasser eller Bente Olesen Nyströms detaljerede billedlabyrinter i eksempelvis *Velkommen hjem*.
- Hvis dit barn er glad for at være aktiv, dyrker sport, danser eller kan lide at konstruere ting selv, så prøv med bøger om børn, der er ligesom dem. Måske bøgerne om *Willi* eller *Mik Mekanik* til de små. Til de større børn for eksempel Dan Tofts bøger om fodboldstjerner, *Dreamteam*-serien eller andre fodboldserier. Man kan også forsøge sig med lette fagbøger som Gyldendals *De små fagbøger* og *De store fagbøger*.
- Hvis børnene er meget optagede af en karakter i fjernsynet, så vær på udkig efter bøger og blade om dem. Det kan f.eks. være Bamse og Kylling, Hr. Skæg eller bøger om dyr, biler eller andet, der 'spiller med' i børneprogrammer.
- Hvis dit barn er glad for musik og rytmik, så læs børnerim højt for dem, når de er små, og digte, når de bliver ældre. Prøv

Halfdans ABC, Strids *Mustafas kiosk* og *Min mormors gebis* eller Marianne Iben Hansens *Axel elsker biler* eller nogle af hendes andre rimbøger. Til større børn kan det for eksempel være lyrik, årstidssange eller sangtekster fra barnets yndlingsbands.

- Er dit barn meget socialt anlagt, kan det tænkes, at bøger om familier og venskab er sagen. Til de små er der f.eks. bøgerne om *Bamse og Kylling*, *Poul og far*, *Troldeliv*-serien, *Alfons Åberg*, Astrid Lindgrens bøger om *Alle vi børn i Bulderby*, *Asta*-bøgerne og *Veninder for altid*.
- Hvis dit barn er glad for ord og holder af at lege med ord og lyde, kan du forsøge med Jakob Martin Strids og Marianne Iben Hansens rim- og remsebøger, Alberte Windings sange eller diverse alfabetbøger.
- Hvis dit barn elsker computerspil, findes der masser af stof på nettet og i bøger – strategibøger for ældre børn, guidebøger og så videre. Prøv også *Minecraft*-bøgerne.
- Hvis børnene er fascinerede af, hvordan ting fungerer, er der masser af velegnede fagbøger. Prøv Alvildas *Star Wars*-bøger.
- Hvis dit barn er logisk og analytisk og kan lide at eksperimentere og løse gåder, vil han eller hun måske som lille være glad for findebøger. Når barnet bliver ældre, er der masser af gådebøger, og du kan overveje opgavebøger som Lene Langs *Professor Tanketorsk*-serie og krimiserier og til teenagerne måske krimier som *Den mystiske sag om hunden i natten* af Mark Haddon eller simpelt hen voksenkrimier.

- Hvis dit barn er fascineret af natur og dyr, er fagbøger om natur måske sagen. For eksempel A. Friths *Den store bog om store dinosaurer*, Gyldendals *De store fagbøger*, *Kom tæt på vild natur. Ekstremt vejr og andre naturkatastrofer*, *National Geographic* som magasin eller online.
- Hvis dit barn elsker en film eller tv-serie, så find frem til bogen, som den er baseret på, for eksempel *Hobbitten* af J.R.R. Tolkien, *Hunger Games* af Suzanne Collins, bøgerne om *Harry Potter* af J.K. Rowling, bøgerne om *Star Wars* og Veronica Roths *Divergent*-serie.
- Hvis børnene er vilde med teknologi, vil det måske inspirere dem at læse digitalt. Har du en teenager, der elsker mobil og sms'er? Prøv science fiction og sms-noveller.

Se flere forslag side 168.

EKSPERTERNE SIGER

Det kan være vanskeligt at finde den helt rigtige nøgle til det, der gør et barn optaget af en bog, for det kan afhænge af barnets humør på det givne tidspunkt. Men du kan styrke børns interesser og personlighed ved at præsentere dem for bøger, som afspejler deres interesser, og hvis ordforråd og sprog passer til deres niveau. Det betaler sig i det lange løb og understøtter barnets udvikling som helhed, ikke kun dets læsekompetencer. Bøger med figurer, som et barn kan forholde sig til, kan fremme den inter- og intrapersonelle intelligens, og opgavebøger kan udvikle evnen til logisk tænkning. Visuelle bøger med kort og ruter kan styrke barnets rumlige intelligens, og traditionelle bøger med helte og skurke kan fremme barnets forståelse af godt og ondt.

Dr. Amanda Gummer

Jeg har skrevet *Lær dit barn lykken ved at læse*, fordi det er min faste overbevisning, at hvis du lærer dit barn at læse for sin egen fornøjelses skyld, er det en af de største gaver, du kan give dit barn. Det har jeg fået fuldt ud bekræftet både som mor, men også fra andre, som jeg har kontakt med via mit arbejde. Hvis denne bog kan gøre bare én forskel, så håber jeg, at det bliver, at forældre forstår, at det virkelig gør en stor forskel, når de engagerer sig. Der er ingen tvivl om, at du kan gøre en forskel for dit barns glæde ved at læse, og at det vil føre meget godt med sig i jeres familie. Jeg ønsker dig al mulig held og lykke. Tro mig, det er indsatsen værd.

Alison David, maj 2014

““ Oh, mægtige feer, giv mit barn ikke bare et godt helbred, skønhed og rigdom og alt det, I plejer at komme rendende med i dåbsgave – giv mit barn læsesult, det beder jeg jer om med brændende hjerte! Jo, for jeg vil så gerne have, at mit barn får nøglen til det forheksede land i hånden, dér hvor man kan hente den sælsomste af alle glæder.” ”

Astrid Lindgren

(Fra essayet "Läshunger" i Vi husmödrar, 1956: nr. 10, s. 4-5. Her oversat af Jens Andersen)